

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-35, e-mail: spvr@rada.gov.ua

---

В И С Н О В О К

Щодо проектів законів України

про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (реєстр. № 6067)

та про внесення змін до деяких законів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (реєстр. № 6067-1)

За дорученням Голови Верховної Ради України та відповідно до пункту 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 29 листопада 2021 року (протокол № 94) розглянув проекти законів України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (реєстр. № 6067), поданий Кабінетом Міністрів України (далі – законопроект № 6067), та про внесення змін до деяких законів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (реєстр. № 6067-1), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та іншими (далі – альтернативний законопроект № 6067-1).

Законопроект № 6067 розроблено Урядом з метою реформування державної служби зайнятості, підвищення якості надання послуг, осучаснення страхових підходів у випадку безробіття, модернізації діючих та впровадження нових активних програм сприяння зайнятості населення, у тому числі для молоді, з одночасним збереженням існуючих гарантій для застрахованих осіб.

Зокрема, законопроектом № 6067 Уряд пропонує:

замінити неефективний механізм квотування працевлаштування, а саме запровадити компенсації роботодавцям частини витрат на оплату праці або єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштування деяких категорій зареєстрованих безробітних, зокрема молоді;

сприяти працевлаштуванню довгострокових безробітних шляхом надання компенсації роботодавцям витрат єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

запровадити надання фінансової допомоги для започаткування підприємницької діяльності.

Крім того, Уряд пропонує змінити підходи до:

умов, тривалості та розмірів виплати допомоги по безробіттю, зокрема посилити страхові принципи (чим більший страховий стаж – тим більший розмір допомоги по безробіттю) та послабити до безробітних санкції за звільнення з останнього місця роботи за власним бажанням без поважних причин;

фінансування громадських робіт за рахунок коштів органів місцевого самоврядування та скасування тимчасових робіт, як таких, що не сприяють мотивації до праці;

підбору підходящої роботи для безробітного (врахування, зокрема транспортної доступності, розміру заробітної плати залежно від тривалості безробіття).

Уряд також зазначає, що реалізація положень законопроекту забезпечить збалансування бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття в 2022 році шляхом запровадження норм, спрямованих на оптимізацію видатків на матеріальне забезпечення безробітних (прогнозна економія 3,1 млрд гривень), та нових програм сприяння зайнятості, зокрема осіб, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню (прогнозні витрати 219,3 млн гривень).

Загалом, з метою реалізації поставленої мети Уряд вносить зміни до Кодексу законів про працю України, закони України «Про місцеве самоврядування», «Про місцеві державні адміністрації», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про зайнятість населення» та «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

У Законі України «Про зайнятість населення» змінюється понятійний апарат, зокрема пропонується виключити поняття «молодий працівник», переглянути поняття «ваучер», а також ввести нові поняття:

- профілювання – система оцінки ступеня мотивації до праці особи, яка шукає роботу, чи безробітного, попиту на їх професію на ринку праці, можливості працевлаштування, ризику тривалого безробіття та визначення обсягу і видів послуг, що надаватимуться з метою їх інтеграції до ринку праці;

- суб'єкти ринку праці – особи, які шукають роботу, зареєстровані безробітні, працівники, роботодавці, що отримують послуги, передбачені цим Законом та Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття».

До зайнятого населення, окрім раніше визначених категорій, пропонують віднести:

- патронатних вихователів, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства;
- законних представників дітей з інвалідністю з числа одиноких матерів (батьків);
- законних представників дітей з інвалідністю підгрупи А, які відповідно до Закону України “Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю” мають право на призначення надбавки на догляд за дітьми.

Проект також визначає основні завдання територіальних та місцевих програм зайнятості населення, якими є: виявлення перешкод на ринку праці, мобілізація наявних ресурсів для подолання виявлених перешкод та розвиток перспективних напрямків зайнятості.

Державній службі зайнятості пропонується передбачити додаткові повноваження щодо здійснення:

аналізу ефективності реалізації заходів сприяння зайнятості населення на ринку праці;

моніторингу результатів діяльності своїх територіальних органів, ефективності їх роботи;

аналізу та моніторингу результатів роботи кар’єрних радників, спеціалізованих кар’єрних радників, консультантів по роботі з роботодавцями.

Також пропонується визначити конкретний перелік соціальних послуг у сфері зайнятості, що включають:

- інформаційні послуги;
- консультативні послуги;
- професійну орієнтацію;
- індивідуальне планування працевлаштування;
- послуги з працевлаштування;
- послуги для роботодавців;
- інші послуги, передбачені порядком надання послуг у сфері зайнятості.

Такі соціальні послуги суб’єктам ринку праці будуть надаватися у порядку, затвердженому Державною службою зайнятості, виключно наступними особами:

кар’єрними радниками,

спеціалізованими кар’єрними радниками,

консультантами по роботі з роботодавцями, за погодженням з Міністерством економіки України.

Законопроект також передбачає, що розмір компенсації витрат роботодавця, який працевлаштовує зареєстрованих безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб строком не менше ніж на дванадцять календарних місяців, буде визначатися Кабінетом Міністрів України в межах вартості навчання з перепідготовки та підвищення кваліфікації, а не як зараз Законом в межах вартості навчання з перепідготовки та підвищення кваліфікації, але не може перевищувати десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб. У разі звільнення працевлаштованого безробітного, з числа внутрішньо переміщених осіб, роботодавець не повертатиме суми виплачені за

працевлаштування таких осіб, якщо на його робоче місце працевлаштовано іншого зареєстрованого безробітного за направленням Державної служби зайнятості.

Крім вказаного пропонується:

а) замінити неефективний механізм квотування працевлаштування, а саме запровадити компенсації роботодавцям частини витрат на оплату праці або ЄСВ за працевлаштування деяких категорій зареєстрованих безробітних, зокрема, молоді.

Так, за оновленою редакцією статті 26 цього Закону, роботодавцю, який працевлаштовує громадян, зазначених в пунктах 1, 2, 3, 5, 7 та 10 частини першої статті 14 цього Закону, та, які перебувають у статусі зареєстрованого безробітного понад 1 місяць, за направленням Державної служби зайнятості строком не менше ніж на два роки пропонують компенсувати фактичні витрати у розмірі ЄСВ за відповідну особу за місяць, за який він сплачений, але не більше подвійного розміру мінімального страхового внеску. Загальна тривалість виплати компенсації становить 12 місяців.

Роботодавцю, який за направленням Державної служби зайнятості працевлаштовує строком не менше ніж на один рік осіб, яким до настання права на пенсію за віком залишилося не більше 5 років, осіб, зазначених в пунктах 6 та 8 частини першої статті 14 цього Закону, та, які перебувають у статусі зареєстрованого безробітного понад 1 місяць, пропонують компенсувати 50% фактичних витрат на оплату праці, але не вище розміру мінімальної заробітної плати.

б) сприяти працевлаштуванню довгострокових безробітних шляхом надання компенсації роботодавцям витрат ЄСВ.

За новою статтею 26-1 цього Закону, роботодавцю, що працевлаштовує особу, яка перебуває у статусі зареєстрованого безробітного понад шість місяців, пропонується строком не менше ніж на два роки компенсувати фактичні витрати у розмірі ЄСВ за відповідну особу за місяць, за який він сплачений, але не більше подвійного розміру мінімального страхового внеску. Загальна тривалість виплати компенсації становить 12 місяців.

в) передбачити надання допомоги для започаткування підприємницької діяльності, зокрема шляхом виплати одноразової фінансової допомоги для організації підприємницької діяльності, надання профорієнтаційних послуг, безоплатних індивідуальних і групових консультацій з питань ведення бізнесу, вжиття заходів щодо проведення навчання, супроводження та консультування впродовж 2 років тощо;

г) надання компенсації роботодавцю, що працевлаштовує за відповідним направленням зареєстрованого безробітного, у розмірі 50 % мінімальної заробітної плати за відповідну особу за місяць, але не більше 6 місяців (у разі, якщо особа звільняється швидше, то такі кошти повертаються);

д) передбачається надання індивідуального планування працевлаштування, що полягає у визначенні переліку та послідовності надання соціальних послуг у сфері зайнятості, залучення до заходів сприяння зайнятості населення на ринку праці;

ж) розширюється перелік підстав для зняття особи з обліку безробітних та встановлюється визначення, яка саме робота вважається підходящою.

Необхідно звернути увагу на те, що низка внесених пропозицій погіршує рівень соціального захисту безробітних, зокрема шляхом суттєвого зменшення розмірів допомог по безробіттю та умов їх отримання в залежності від страхового стажу. Зокрема, Уряд пропонує:

– зменшити тривалість виплати допомоги по безробіттю. Якщо нині вона виплачується протягом року, то пропонується виплачувати протягом 6, 7, 8, 9, 10, 11 місяців і до року залежно від страхового стажу;

– збільшити шкалу страхового стажу для обчислення розміру допомоги по безробіттю, зменшуючи чинні розміри такої допомоги на 5-10 відсоткових пунктів;

Чинні норми	Пропонується проектом № 6067
до 2 років – 50%	до 3 років – 50%
від 2 до 6 років – 55%	від 3 до 6 років – 55%
від 6 до 10 років – 60%	від 6 до 12 років – 60%
понад 10 років – 70%	від 12 до 18 років – 65%
	від 18 до 24 років – 70%
	від 24 до 30 років – 75%
	понад 30 років – 80%

– зменшити виплату допомоги по безробіттю протягом другої половини строку її тривалості виплати. Так, якщо на сьогодні розмір виплати протягом року залежить виключно від страхового стажу, то пропонується першу половину строку тривалості виплати допомоги по безробіттю виплачувати на рівні 100%, другу – лише в розмірі 50 відсотків, що майже на половину зменшує розмір допомоги, порівняно з чинними нормами;

– погіршити умови для призначення допомоги по безробіттю осіб, звільнених за угодою сторін. Нині таким особам допомога по безробіттю виплачується з першого (з 8 у разі припинення карантину) дня після реєстрації, а пропонується прирівнювати за умовами до осіб, які звільнилися за власним бажанням і виплачувати допомогу лише з 31 календарного дня.

Також, з негативної сторони потрібно відмітити перенесення обов'язку фінансування громадських робіт з Фонду зайнятості на органи місцевого самоврядування. Практика таких змін показала, що після набрання чинності у 2012 році нової редакції Закону України «Про зайнятість населення» громадські роботи припинили своє існування. Тому, впродовж наступних років Парламент поновив норму стосовно фінансування громадських робіт за рахунок коштів Фонду зайнятості та/або органів місцевого самоврядування.

Висновки щодо законопроекту № 6067

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету ухвалив рішення, що зазначений законопроект не має впливу на показники бюджетів.

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації висловив свої зауваження до обох законопроектів.

Міністерство економіки України є розробником законопроекту та повідомляє, що прийняття законопроекту створить умови для запровадження ефективних підходів до працевлаштування безробітних та осіб, які шукають роботу, що відповідають сучасним реаліям та потребам людей і бізнесу.

Міністерство соціальної політики України повідомляє про відсутність пропозицій до законопроекту.

Міністерство юстиції України відмовилося надати своє бачення щодо положень вказаного законопроекту.

Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація норм законопроекту не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету. Водночас, за прогнозними розрахунками Уряду, реалізація акта сприятиме економії коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття в обсязі близько 2,9 млрд. грн. у 2022 році.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує законопроект.

Урядовий уповноважений з прав осіб з інвалідністю повідомляє про відсутність пропозицій до законопроекту.

Державний центр зайнятості розглянув обидва законопроекти, та рекомендує прийняти за основу Урядовий.

Фонд соціального захисту інвалідів в цілому підтримуючи законопроект висловлює свої зауваження.

Виконавча дирекція Фонду соціального страхування повідомляє про відсутність зауважень.

Асоціація міст України не має до законопроекту зауважень.

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні надає ряд зауважень до Урядового законопроекту.

Національний інститут стратегічних досліджень надав свої пропозиції до законопроекту.

Інститут законодавства Верховної Ради України надав свої зауваження та пропозиції.

Альтернативний законопроект № 6067-1, як і Урядовий, має у своїй меті реформування державної служби зайнятості, підвищення якості надання послуг, осучаснення страхових підходів у випадку безробіття, модернізації діючих та впровадження нових активних програм сприяння зайнятості населення, у тому числі для молоді, з одночасним збереженням існуючих гарантій для застрахованих осіб.

Водночас, на відміну від Урядового законопроекту реєстр. № 6067, альтернативним законопроектом реєстр №6067-1 пропонується:

1) встановити такі розміри допомоги по безробіттю залежно від наявного страхового стажу:

Урядовий законопроект № 6067	Альтернативний законопроект №6067-1
до 3 років – 50%	до 2 років – 50 %
від 3 до 6 років – 55%	від 2 до 6 років – 55 %

від 6 до 12 років – 60%	від 6 до 10 років – 60 %
від 12 до 18 років – 65%	
від 18 до 24 років – 70%	від 10 до 24 років – 70 %
від 24 до 30 років – 75%	від 24 до 30 років – 75 %
понад 30 років – 80%	понад 30 років – 80 %

2) встановити такі розміри виплати допомоги по безробіттю у відсотках до визначеного розміру залежно від тривалості безробіття:

перші 90 календарних днів – 100 відсотків;
 протягом наступних 90 календарних днів – 80 відсотків;
 у подальшому – 70 відсотків.

3) залишити тривалість виплати допомоги по безробіттю на рівні, який сьогодні передбачений у законі.

4) залишити умови отримання допомоги по безробіттю для осіб, які звільнилися за угодою сторін.

5) не скасовувати статтю 47¹ Закону України "Про зайнятість населення", яка передбачає надання допомоги по частковому безробіттю на період карантину та/або надзвичайної ситуації, встановлених Кабінетом Міністрів України.

6) не скасовувати особливості призначення і виплати допомоги по безробіттю на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

7) не впроваджувати обмеження щодо розміру компенсації ЄСВ за працевлаштування безробітних із числа осіб, які мають додаткові гарантії щодо працевлаштування.

8) залишити можливість проведення тимчасових робіт, як заходу, який сприяє зайнятості населення.

9) залишити квотування для працевлаштування осіб, які мають додаткові гарантії щодо працевлаштування.

Висновки щодо альтернативного законопроекту №6067-1

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету ухвалив рішення, що зазначений законопроект не має опосередкований вплив на показники державного бюджету (може призвести до збільшення видатків Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття).

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації висловив свої зауваження до обох законопроектів.

Міністерство юстиції України висловило свої зауваження до альтернативного законопроекту.

Міністерство економіки України не підтримує прийняття альтернативного законопроекту.

Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація альтернативного законопроекту матиме вплив на показники бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Державного бюджету України.

Державний центр зайнятості розглянув обидва законопроекти, та рекомендує прийняти за основу Урядовий.

Виконавча дирекція Фонду соціального страхування повідомляє про відсутність зауважень.

Асоціація міст України не має до законопроекту зауважень.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує альтернативний законопроект.

Національний інститут стратегічних досліджень надав свої пропозиції до законопроекту.

Інститут законодавства Верховної Ради України надав свої зауваження та пропозиції.

Враховуючи вищезазначене та результати обговорення законопроектів, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і рекомендує Верховній Раді України вказані проекти законів України включити до порядку денного шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами їх розгляду у першому читанні:

проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (реєстр. № 6067), поданий Кабінетом Міністрів України, керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, прийняти за основу;

проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (реєстр. № 6067-1), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та іншими, керуючись пунктом 2 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, відхилити.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Голова Комітету

Г.Третякова

Бондар Д.С. 255-49-38

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Третякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000002E093100E1118F00
Дійсний до: 25.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-30/3-2021/374688 від 02.12.2021

732262